

Wat kan bestaan?

Orde van dienst en preek 9 december 2018

Tweede zondag van Advent

Lezing: Jesaja 40: 1-11 en Johannes 1: 19-28

Voorganger: ds. Jaap van den Akker

- Welkomstwoord door de ouderling van dienst
- Aansteken tweede adventskaars
- Stil gebed
- Aanvangslied: 'Nu daagt het in het Oosten' (Lied 444: 1, 2, 3 en 4)
- Aanvangswoord, Groet, Bemoediging
- Psalm van de zondag: Psalm 80: 1 en 2
- Kyriëgebed
- Adventslied: 'Hoe zal ik u ontvangen' (Lied 441: 1 en 4)
- Met de kinderen:

Gebed

Gesprek: Goed nieuws

Filmpje: <https://vimeo.com/294376033>

Projectposter:

Projectlied: 'Daar gaan we naartoe', advent 2

- Schriftlezing: Jesaja 40: 1-11
- Lied: 'Verwacht de komst des Heren' (Lied 439: 1 en 2)
- Schriftlezing: Johannes: 1: 19-28
- Lied: 'Midden onder u' (Lied 528: 1, 2 en 3)
- Preek

Donderdagmorgen 6.00. uur.

Door de regen ben ik naar de Bethelkapel gefietst. Van 6 tot 9 vul ik deze morgen het rooster in de voortgaande kerkdienst aldaar. Om kerkasiel mogelijk te maken.

Ik neem het stokje over van ds. Hanneke Allewijn, straatpastor en predikant voor de Lutherse gemeente hier in Den Haag. Ze blijft nog even zitten. Gelukkig maar, want naast Hanneke en ikzelf is er nog maar één andere kerkganger. De gastvrouw van deze nacht.

Wat gaan we doen tijdens dit stukje van de kerkdienst die al meer dan 1000 uur duurt? We zingen wat adventsliederen, we bidden samen en ik lees deze tekst: Jesaja 40: 1-11 - de tekst voor deze tweede adventszondag. Een preek heb ik niet, nog niet - die moet nog groeien, dus ik besluit achter de lessenaar vandaan te komen en te vragen: "Waar gaat deze tekst volgens jullie over? Wat roept het op, wat raakt je?"

De gastvrouw reageer als eerste: "Dat tussenstuk, dat dat doet me aan Prediker denken: *De mens is als gras, hij bloeit als een veldbloem. Het gras verdort en de bloem verwelkt, wanneer de adem van de Heer erover blaast.*

Het gras verdort en de bloem verwelkt, maar het woord van onze God houdt altijd stand.

Het spreekt me aan, omdat het zo nuchter is. Het leven trekt aan me voorbij. De natuur gaat zijn gang. De jaren wisselen elkaar af. Wereldrijken volgen elkaar op. De bloem komt op en gaat ten onder. Het zet het hele leven in perspectief. Het relativeert al onze dagelijkse beslommeringen. En het stelt daar een vraag bij: wat stelt het voor in het licht van Eeuwigheid? Of beter: wat houdt er stand in het licht van de Eeuwigheid? Wat heeft het eeuwigheidswaarde?"

Een intrigerende vraag.

Wat kan er bestaan. Wat blijft. Wat heeft eeuwigheidswaarde. Bestaat dat wel?

Het kan je aanvliegen zulke gedachten, moedeloos maken. Wat doet het er toe welke keuzes ik maak? Het is een druppel op de gloeiende plaat. Wat heb ik met mijn kleine leventje nu toe te voegen aan deze wereld. Deze samenleving, deze gemeenschap. Ik ben maar een grassprietje. *Het gras verdort en de bloem verwelkt, maar het woord van onze God houdt altijd stand.* Eén mens meer of minder. Wat maakt het uit? Een logische gedachtegang misschien. Op de schaal van de eeuwen der eeuwen. In het licht van Gods eeuwigheid. *Wie is de mens dat U naar hem omziet* (Psalm 8). Maar de profetie van Jesaja is helemaal niet zo gelaten, berustend. De profetie van Jesaja roept ons helemaal niet op om dan het bijltje er maar bij neer te gooien en de wereld de wereld te laten. Juist niet!

Hoor een stem zegt "Roep!". Toetert de profetie opeens in onze oren. We worden door God betrokken bij het grote wereldgebeuren. En de berustende reactie: "Wat zou ik dan roepen, wat stel ik eigenlijk voor?", is een verkeerde reactie. God maakt ons onderdeel van zijn werk, zijn aanwezigheid in de wereld.

In dat vroege uur in de Bethelkapel ging het vervolgens daarover: wáár is Gods aanwezigheid dan te vinden in onze wereld? Waartoe worden wij dan opgeroepen? Wat heeft er eeuwigheidswaarde in ons leven? Wat doorbreekt de sleur van opgaan, blinken en verzingen, de kringloop van het leven, zoals Prediker die schetst? Nou zeden we tegen elkaar, Gods aanwezigheid is weldegelijk te vinden in ons kleine leventje. Allereerst is er de onderstroom van het geloof dat je draagt. De stroom, de traditie, de onophoudelijke eredienst in Bethel, of de eeuwen van gebed in de kloosters. De gemeenschap der heiligen waarin wij ons voegen, of ons juist ons eigen wegen in kiezen, maar in ieder geval door geïnspireerd worden. Het is de bedding van het geloof waarin wij worden opgenomen. En als het christendom dan wat minder wordt in het Westen, bedenk dan dat het geloof wereldwijd nog steeds groeit en de kerken in China bijvoorbeeld uit de grond schieten. De eeuwenoude traditie leert ons het geloof onder woorden te brengen. Leert ons God of het heilige te herkennen in ons eigen leven.

En wat is dat dan, die diepere laag die eeuwigheidswaarde heeft? Waar vind je die dan? Waar kunnen we iets van Gods heiligheid ontdekken? Dat zal voor iedereen anders zijn, denk ik. Ik vind het soms in de kunst. Waar mensen proberen dat wat niet onder woorden is te brengen, toch te zeggen - in poëzie bijvoorbeeld. Er staat dan tussen de regels door meer dan er staat in woorden. En dat blijft. Dat maakt iets bij je los. Dat tilt je boven jezelf uit.

Ik moest aan zo'n onbegrijpelijk gedichtje van Huub Oosterhuis denken. Daar heb ik dat bij: *Uit staat en stand en wijsheid losgewoeld, ontwortelde plataan, toen heb ik licht onder mijn schors gevoeld, een vlaag van knoppen die op springen staan....'*

Waar het precies over gaat? - geen idee, ik krijg er niet de vinger achter, en toch doet het me wat. Het gaat over het geloof, over Gods aanwezigheid – tenminste zo voelt het.. Het kriebelt van binnen. *Een vlaag van knoppen die op springen staan.*

Gods eeuwigheid wordt tastbaar concreet tussen de regels van het gedicht door. Maar het kan natuurlijk ook bij een onroerende foto, een schilderij zijn. Of muziek – die je dichterbij jezelf brengt en dichterbij God, als dragende grond onder je bestaan.

Het gebeurt ook wel bij een gesprek van hart tot hart, waarin je elkaar bij staat en echt naar elkaar luistert. Waarin je ontdekt dat je elkaar begrijpt. Ook dan gaat er iets van binnen meetrillen. Iets van Eeuwigheidswaarde. Of noem het heilige Geest.

En in de kerk. Waar je samen zingt, samen brood en wijn deelt, zoals vorige week.

Het is klein en kwetsbaar. Het is persoonlijk. Het is moeilijk onder woorden te brengen. Maar Jesaja roept ons vandaag op, om dat wel te proberen, om het te delen met elkaar. Met de wereld zelfs: hier is God in het spel: Zeg tegen de steden van Juda: "Zie hier jullie God!" Zie hier

God de Heer! Als we dat durven, wordt het geloof levend, tastbaar. Worden we onderdeel van de stroom van geloof door de eeuwen heen.
Zo delen we goed nieuws in de Bethelkapel.

Er komt wel wat bij kijken.

Het volk van Israël is in Ballingschap als ze Jesaja horen spreken. Ze zijn weggevoerd naar Babel. Ze zijn alles kwijt. Hun Beloofde Land. De tempel in Jeruzalem. Hun huis. Hun geloof, hun vertrouwen.

Juist in de woestijn worden ze geroepen. Waar geen wegen zijn, geen paden, geen punten van herkenning, geen navigatie - als je ergens verdwaalt, dan juist daar! Elke volgende rotspartij lijkt op de vorige. Dáár wordt geroepen. Want daar is Israël figuurlijk gesproken terechtgekomen - in niemandsland, niet in het land van de Belofte. Het volk van de belofte heeft niet aangedurfd met de belofte te leven - en dan is er onverbiddelijk woestijn. Keihard. Niet: je kunt er zelf ook niets aan doen, het is je maar overkomen. Nee: dat je hier bent, in deze tegenwoordige staat en tijd, is je eigen schuld. Jij hebt niet gedaan wat je had moeten doen: de weg van de belofte gaan. Toch is de woesteni, de ballingschap, het einde niet. Want wie de weg verlaat, heeft wéét van een weg en kan die zoeken en terugvinden - om hem alsnog te gaan. Dáár zijn de profeten voor, om je te herinneren aan die weg - bereidt de weg des Heren.

Deze profetieën klinken dus in een tijd waarin het volk geen uitzicht heeft: ze durven niet te hopen op een betere toekomst. Het gras verdort en de bloem verwelkt.

En precies dat staat ze in de weg. Ze moeten weer durven leven. Durven vertrouwen. Durven geloven dat er een weg terug is. Een weg terug naar God. Durven vertrouwen dat God ook aanwezig is in de ballingschap. En dus moeten ze ook eerst leren afbreken. Valse zekerheden. Misplaatste trots. Laksheid en onverschilligheid...

De zoektocht naar wat eeuwigheidswaarde heeft vraagt om scherpe keuzes.

Opruiming in je hoofd en in je hart. Daarom die oproep van Jesaja: Baan voor de Heer een weg door de woestijn. Om zicht te krijgen op wat echt belangrijk is in je leven, moet je echt opruiming houden. Opruimen wat je in de weg zit om echt te leven. Wat dat is, kunt u alleen zelf zeggen.

Een diep verdriet dat je met je meedraagt.

Vastgeroest zitten in hoe je de dingen doet.

Angst voor het onbekende. Voor een nieuwe manier van leven, van geloven, omdat je wel weet wat je hebt, maar niet weet wat je er voor terug krijgt.

Of te goed denken te weten hoe alles zit en dat je alles al hebt meegemaakt, waardoor nieuwe inzichten en inspiratie langs je heen gaan.

Iets willen hebben, of willen zijn dat bij een ander hoort. Zo ambitieus zijn dat je je zelf voorbij leeft. Persé de beste willen zijn, en daar alles voor opgeven.

Zo kan ik nog wel even doorgaan.

Om zicht op God te krijgen moet je soms opruiming houden in je hart en je hoofd. Daar is juist deze adventstijd voor bedoeld. Om de weg te bereiden naar Kerst. De weg vrij te maken voor de komst van Jezus. Precies zoals Johannes de Doper letterlijk de wegbereider was van de Messias. Zo wordt ons vandaag de vraag gesteld wat wij uit de weg moeten ruimen om open te staan voor de komst van God in deze wereld. Om de eeuwigheid die ons draagt en op de been houdt toe te laten in ons leven.

Het is inmiddels ochtend geworden in de Bethelkapel.

Tijdens de stiltes die vallen hoor je de vogels fluiten die het aanbreken van de dag aankondigen. Het regent nog steeds. Maar de nieuwe dag is tastbaar aanwezig.

Wat bijzonder om met zijn drieën te vieren. Om samen te ontdekken dat God dichtbij is.

Dichterbij dan je denkt.

Amen

- Lied: 'O Wijsheid, daal als vruchtbare taal' (Lied 466: 2, 3 en 6)
- Dankgebed, Voorbeden, Stil gebed, Onze Vader
- Collecte
- Slotlied "Hef op uw hoofden, poorten wijd" (Lied 435: 1 en 2)
- Zending en zegen